

Representantforslag 13 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Jan Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Arne Sortevik og Harald T. Nesvik

Dokument 8:13 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Arne Sortevik og Harald T. Nesvik om handlingsplan for forsterket oljevernberedskap

Til Stortinget

Bakgrunn

Grunnstøtingen av skipet "Full City" utenfor Langesund i Telemark den 31. juli 2009 viser at oljevernberedskapen langs norskekysten er for dårlig. Havariet skjedde like ved Brevik trafikksentral, og med slepebåter som raskt kunne kommet til havaristen dersom trafikksentralen på et tidligere tidspunkt hadde oppdaget at båten var i drift. Kystverkets beredskapsavdeling ligger i Horten i Vestfold, noe som innebærer kort avstand til ulykkesområdet. Allikevel tok det mellom 12 timer og 2 døgn før lenser ble lagt ut på sårbare steder. Oppryddingen av oljesølet etter "Full City"-havariet kan komme til å koste en halv milliard kroner, ifølge leder i Interkommunalt utvalg for akutt forurensning i Vestfold, Per Olav Pettersen. Dessverre har både regjeringspartiene Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet og samtlige opposisjonspartier vært klar over den dårlige oljevernberedskapen i årevis, jf. årlige budsjettinnstillinger, men Fremskrittspartiet har allikevel ikke fått flertall for forslag om styrket oljevernberedskap.

"Full City" er dessverre ikke den eneste oljeulykken vi har hatt i Norge de siste årene. Lasteskipet "Server" forliste utenfor Fedje i Nordhordland 12. januar 2007. Over 600 tonn olje lekket ut fra båten, og det ble registrert olje så langt nord som til Stad. En omfattende oppryddingsaksjon til flere hun-

dre mill. kroner måtte til i kystkommunene som fikk oljesøl i fjæresteinene. I desember 2007 ble 4 000 kubikkmeter råolje fra Statfjord A pumpet ut i havet uten at overvåkningsinstrumenter, eller folkene som hadde ansvar for bøyelastingen, slo alarm. Skadevirkningene ble heldigvis små. Lastebåten "Rocknes" kantret i Vattlestraumen i Hordaland i 2004, og 555 tonn olje lekket ut. Bare halvparten av det kreftfremkallende oljesølet ble tatt opp.

Kystverket ferdigstilte en rapport om oljevernberedskap i 2005. Den viste at oljevernberedskapen i Norge er altfor dårlig, og at beredskapen burde styrkes med til sammen 120 mill. kroner i 2006 og 2007. Tidligere fiskeri- og kystminister Helga Pedersen valgte imidlertid å hemmeligholde rapporten, til tross for at Fremskrittspartiet flere ganger ba om å få den utlevert. Etter at rapporten ble kjent, ble det fremmet forslag om å få utarbeidet en handlingsplan for forsterket oljevernberedskap i Dokument 8:39 (2007–2008). Forslaget fikk kun Fremskrittspartiets egne stemmer.

I Innst. S. nr. 178 (2006–2007) og Dokument 8:34 (2006–2007) ble det fremmet forslag om at oljeverndepot på Fedje reetableres så snart som mulig og innen 1. august 2007, og at det skulle legges frem en utredning om hvorvidt det var tilstrekkelig depotdekning, utstyr og tilstand på materiellet som sikret ønsket beredskapsnivå ved alle kyststrekninger hvor skipstrafikken, vær- eller andre forhold tilsa slik beredskap. Forslaget om oljeverndepot på Fedje fikk Fremskrittspartiet og Høyres stemmer, mens forslaget om å utrede ytterligere behov kun fikk Fremskrittspartiets egne stemmer.

Norconsult fikk oppdraget med å lage en ekstern evaluering av Kystverkets håndtering av den akutte oljeforurensningen fra lasteskipet M/S "Server". Rapporten ble publisert 15. september 2008, og konkluderte med at den administrative håndteringen av

"Server"-aksjonen var mangelfull, både med hensyn til styringssystemene og hvordan disse ble fulgt under aksjonen. En formell (hjemlet) statlig overtagelse av aksjonen ble ikke kommunisert, og fullmakter og roller var utydelige. Rapporten konkluderte også med at mangler i den administrative håndteringen representerte en økonomisk risiko for staten. Forslagsstillerne mener at det vil være riktig å gjennomføre en tilsvarende evaluering av "Full City"-havariet.

Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre uttalte i sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 13 (2008–2009) til statsbudsjettet for 2009 følgende:

"Disse medlemmer er bekymret over Regjeringens satsing på oljevernberedskap. Disse medlemmer legger vekt på føre-var-prinsippet i miljøpolitikken. Hovedinnsatsen må derfor legges inn på å forebygge forurensning. Disse medlemmer vil også peke på at en må ha et apparat med kort responstid og moderne utstyr for å bekjempe akutt forurensning, der som uhellet først er ute."

De rød-grønne regjeringspartiene Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet hevdet derimot at de systematisk hadde styrket oljevernberedskapen, og avfeide opposisjonspartiernes velbegrunnede bekymring. Miljøvernminister Erik Solheim sa i Stortinget 18. juni 2009 at det ikke er behov for statlig slepebåtberedskap i Sør-Norge. Statsråd Erik Solheim var ikke alene i Regjeringen om å hevde dette. Representanten Åse Michaelsen hadde i skriftlig spørsmål 13. februar 2009 (Dokument nr. 15:705 (2008–2009)) stilt spørsmål om slepebåtberedskap på Sørlandet der fiskeri- og kystminister Helga Pedersen svarte at slepebåtberedskapen i Sør-Norge ville bli løpende vurdert. Etter ulykken med "Full City" kom det plutselig svært konkrete løfter om bedret slepebåtberedskap i Sør-Norge, blant annet fra statsminister Jens Stoltenberg i nettoppslag på nrk.no 4. august 2009.

Stortinget behandlet i 2005 St.meld. nr. 14 (2004–2005) På den sikre siden – sjøsikkerhet og oljevernberedskap. Representanten Kenneth Svendsen var saksordfører, og det ble avholdt en høring 16. mars 2005 med Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening, Norges Fiskarlag, Norges Rederiforbund, Oljeindustriens landsforening, Norges Naturvernforbund, Norges Miljøvernforbund, Bellona og WWF. I tillegg stilte Vestlandsrådet, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og Finnmark fylkeskommune. Da Stortinget behandlet saken, fremmet Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet følgende felles forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest sikre en slepebåtkapasitet langs hele norskekysten med en normal responstid på 6 timer, og maksimalt 12 timer basert på seilingsleden langs kysten."

Forslaget ble med 67 mot 38 stemmer ikke bifalt. Aktiviteten langs kysten og i Barentshavet er økende. Forslagsstillerne mener at det er et stort behov for en ny stortingsmelding tilsvarende St.meld. nr. 14 (2004–2005) På den sikre siden – sjøsikkerhet og oljevernberedskap.

Storingsrepresentant Ketil Solvik-Olsen tok i skriftlig spørsmål (Dokument 15:1559 (2008–2009)) opp private grunneieres kostnader knyttet til opprydding etter "Full City"-havariet. Fiskeri- og kystminister Helga Pedersen svarte at utgangspunktet ved en statlig aksjon er at oppryddingsarbeidet blir gjort i statlig regi, og at det ikke skal være behov for at privatpersoner skal aksjonere uavhengig av det statlige apparatet som er etablert. Forslagsstillerne ønsker økt fokus på grunneieres rettigheter, og mener dette vil være naturlig å ta opp i en handlingsplan om oljevernberedskap.

Forslagsstillerne peker også på at en handlingsplan bør omfatte statlig innsats for å sikre utvikling av moderne oljevernutstyr og finansiering av slikt utviklingsarbeid. Forslagsstillerne peker på at staten, som har svært store inntekter fra oljevirkksomheten i Nordsjøen, også bør ta et aktivt finansieringsansvar for oljevernberedskapen på alle nivåer og for finansiering av arbeid med å utvikle utstyr for effektivt oljevernutstyr som kan brukes både under vanskelige værforhold og ulike typer oljeutslipp. I handlingsplanen bør også finansiering av kommunenes arbeid med oljevernberedskap inngå. Forslagsstillerne vil understreke at handlingsplanen også bør omfatte oljevernberedskap til havs for å dekke inn ulike typer utslipp fra utvinning, lasting og videretransport av olje.

Forslag

Forslagsstillerne fremmer på denne bakgrunn følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2009 legge frem for Stortinget en handlingsplan for forsterket oljevernberedskap. Stortinget legger til grunn at planen inneholder avklart og forpliktende finansiering for oppgradering av oljevernutstyr og fartøy.

II

Stortinget ber Regjeringen snarest sikre en slepebåtkapasitet langs hele norskekysten med en normal responstid på 6 timer, og maksimalt 12 timer basert på seilingsleden langs kysten.

III

Stortinget ber Regjeringen legge frem en oversikt over hvorvidt det er tilstrekkelig depotdekning, utstyr og tilstand på materiellet som sikrer ønsket beredskapsnivå ved alle kyststrekninger hvor skipstrafikken, vær- eller andre forhold tilsier slik beredskap.

IV

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en grundig ekstern evaluering av oljevernarbeidet og oljevernberedskapen i forbindelse med "Full City"-havariet utenfor Langesund i Telemark.

3. november 2009

